

атмосферу, й у такий спосіб домогтися визнання статусу найчистішої країни у світі. Це позитивно відіб'ється на економіці країни в довгостроковій перспективі. Розмір податку становить 11 новозеландських доларів (8,07 долара США) за тону вуглецю. Податок має призвести до того, що використання «брудних» джерел енергії, таких як вугілля і нафта, стане дорожчим, ніж використання альтернативних – води, вітру та сонця.

Для удосконалення системи екологічного оподаткування в Україні та підвищення рівня екологічної безпеки потрібно збільшити кількість видів податків. Зокрема якнайскоріше ввести податок на продукцію, яка негативно впливає на довкілля, і щорічний податок на транспорт як один із важливих чинників забруднення атмосферного повітря, а також збільшити ставки на наявні види податків до європейського рівня.

Література:

1. Швая Т.П. Проблеми стягнення екологічного податку в Україні / Т. П. Швая // Розвиток соціально-економічних систем у трансформаційних умовах : Матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф. студентів і молодих учених (м. Бердянськ, 27–28 січня 2016 р.). – Бердянськ : Видавець Ткачук О. В., 2016. – С. 188–189. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://evnuir.univer.lutsk.ua/bitstream/123456789/9023/1/%D0%A8%D0%B2%D0%B0%D1%8F_%D0%A2.pdf.

2. Мацієвич Т. О. Особливості екологічного оподаткування: практика країн Європейського Союзу / Тетяна Олександрівна Мацієвич // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 15. – № 2. – С. 71–78. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/viewFile/305/pdf_169.

Шеремета Христина, Похожай Юлія

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник: к.е.н., доцент Заклекта-Берестовенко О. С.

СОЦІАЛЬНО-РЕГУЛЮЮЧА РОЛЬ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Розвиток соціально-орієнтованої ринкової економіки України вимагає становлення такої системи оподаткування доходів фізичних осіб, елементи якої відповідали б сучасним принципам оподаткування, визначеним цілям економічної політики та світовим тенденціям [1, с. 72].

У податковій системі України податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) є одним із основних податків, які формують доходи бюджету. ПДФО є стабільним регулярним джерелом бюджетних надходжень та має важливе фінансове значення. Проте, як і всі прями податки, ПДФО має виступати ще й інструментом державного регулювання доходів фізичних осіб, а відтак і їх платоспроможності, споживання та заощаджень, тобто виконувати соціально-регулюючу роль, відповідати принципу соціальної справедливості [2, с. 223].

При реформуванні прибуткового оподаткування доходів громадян, дедалі більше вбачається спрямованість зусиль уряду на поповнення бюджету, і не приділяється належної уваги соціальній ролі податку. У зв'язку з цим є актуальним дослідження соціальних аспектів податку на доходи фізичних осіб.

Зауважимо, що існуючий обсяг надходжень зі сплати податку на доходи фізичних осіб забезпечується в основному за рахунок вирахувань із заробітної плати, які, як відомо, здійснюються податковим агентом у джерела доходу. Така ситуація спостерігається протягом тривалого періоду, коли більше 90% усіх надходжень забезпечує податок із заробітної плати. На відміну від цього українські мільйонери сплачують лише 2,5% від загального обсягу податкових надходжень. Це при тому, що згідно з офіційними даними невеличка кількість українських мільйонерів (їх близько 6 тис. осіб) систематично отримує більше 50% усіх доходів фізичних осіб [3, с. 51].

Як відомо, у нашій державі застосовується пропорційна система оподаткування заробітної плати за ставкою 18%, тоді як у більшості економічно розвинених країнах використовується диференційований підхід: до вищого доходу застосовується вища податкова ставка. Така податкова політика стримує різке розшарування суспільства на бідних і багатих та, тим самим, сприяє соціальній рівновазі.

Справедливість в оподаткуванні оцінюється за тим, скільки коштів залишається у платника після сплати податків. Такий підхід є виправданим з позиції соціальної справедливості, а також хорошим стимулом для ефективного функціонування економіки. Найбідніше населення розвинутих країн або взагалі не сплачує персональний податок, або сплачує невелику його частку, що є прикладом ефективного застосування принципу соціальної справедливості податкових систем. Система прибуткового оподаткування будується таким чином, що неоподатковуваний дохід залежить від кількості дітей, сімейного стану платника та способу оподаткування за єдиною чи роздільною системою. На наш погляд, застосування аналогічної норми в Україні дало б змогу знизити податковий тиск на доходи малозабезпечені верстви населення [4, с. 356].

Отже, на сьогоднішній день податок на доходи фізичних осіб в Україні належним чином не виконує соціально-регулюючої функції. Податковий тиск на громадян з низьким рівнем доходів залишається високим, що негативно впливає на рівень їх життя.

З метою підвищення соціально-регулюючої ролі податку на доходи фізичних осіб необхідно:

- запровадити прогресивну шкалу податку залежно від розміру доходів, як це передбачають податкові системи багатьох зарубіжних країн;
- розширити перелік та забезпечити ефективність застосування податкових соціальних пільг;
- встановити гарантований неоподатковуваний мінімум доходів для всіх категорій платників на рівні не менше прожиткового мінімуму.